

**Raftul
Denisei**

Seria de autor

Eric-Emmanuel Schmitt

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Eric-Emmanuel Schmitt

Evangelhia după Pilat

urmată de

Jurnalul unui roman furat

Traducere din franceză de Alexandra Medrea

HUMANITAS
fiction

Tatălui meu

Prolog

CONFESIUNEA UNUI CONDAMNAT
LA MOARTE
ÎN SEARA ARESTĂRII SALE

Peste câteva ore vor veni să mă caute.

Sunt pregătiți.

Soldații își lustruiesc armele. Solii roiesc pe ulițele întunecoase spre a aduna sinedriul. Dulgherul mângâie crucea pe care mâine, fără îndoială, va șiroi sângele meu. Gurile șoptesc, de-acum întreg Ierusalimul știe că voi fi prins.

Ei cred că mă vor prinde fără ca eu să știu... eu îi aștept. Caută un vinovat, vor găsi un complice.

Doamne, fă-i necumpătați! Ia-le mințile, fă-i cruzi și iuți de mână. Nu vreau povara de a-i stârni împotriva-mi! Să mă ucidă! Iute! Și cu îndemânare!

Cum de-am ajuns aici?

În seara asta aș fi putut să fiu în altă parte, să petrec Paștile într-un han sărăcăcios, printre pelerini, ca oricare alt evreu. M-aș fi întors duminica la Nazaret cu bucuria molcomă a datoriei împlinite. Într-o casă pe care n-o am poate m-ar fi așteptat o femeie pe care n-o am, iar în spatele ușii, fericiți să-și revadă tatăl, căpșoare cărlionțate, zâmbitoare. Iată unde m-a adus visul: într-o grădină, așteptând o moarte care mă înspăimântă.

Cum a început totul? Are destinul un început?

Mi-am petrecut copilăria în visare. În fiecare seară, zburam peste câmpia și peste dealurile Nazaretului. Când toată lumea dormea, pășeam tiptil peste prag, deschideam brațele, îmi luam avânt și trupul meu se înălța în văzduh. Îmi aduc prea bine aminte de mângâierea aerului sub coate, un aer dens, mai tare și mai consistent decât apa, îmbălsămat de mireasma jilavă a iasomei, un aer care mă purta fără nici o pală de vânt. Adeseori, târam alene așternutul până în prag și de acolo pluteam întins pe spate pe deasupra pământului cenușiu. Măgarii înălțau capetele să vadă, cu ochii lor negri și frumoși ca de fată, corabia mea care plutea printre stele.

Apoi s-a întâmplat ceva, jucându-ne „de-a cățărata“. După aceea nimic nu a mai fost ca înainte.

Când ieșeam de la școală, nu ne gândeam decât să o luăm cât mai iute la sănătoasa. Eram patru prieteni de nedespărțit, Moșe, Ram, Kesed și cu mine. La cariera de piatră din Gezet ne-am pus pe joacă. Simțind mai mult ca oricând nevoia de a fi primul, am început să mă cațăr pe un stei uriaș. Urcam ca un apucat, nici nu mai suflam, urcam, urcam și m-am trezit pe o brână, la vreo șaisprezece coți de la pământ. Jos, tovarășii mei de joacă nu mai erau decât niște scâfârlii ciufulite și cu piciorușe. Nimeni nu mă vedea. Nu le dădea prin cap să se uite în sus. Eram așa de inaccesibil, că nu mai făceam parte din joc. La un moment dat, am tras un chiot ca să-mi fac simțită prezența. Cu capul dat pe spate, mai să-și frângă gâtul, m-au zărit și au început să bată din palme.

— Bravo, Ieșua! Bravo!

Nu m-ar fi crezut niciodată în stare să urc atât de sus. Eram fericit. Îmi savuram victoria.

Apoi Kesed a strigat:

— Acum hai cu noi! Ne jucăm mai bine în patru!

M-am ridicat și am încercat să cobor, dar m-a cuprins frica. Nu vedeam cum aș fi putut să mă dau jos... Mă aplecam, pipăiam stâncă pe care urcasem: toată numai luci. Eram lac de apă. Ce să mă fac?

Deodată am găsit ieșirea: să zbor. Ca în fiecare noapte.

M-am apropiat de margine, cu brațele larg deschise... Sub brațele mele, aerul nu mai era dens, lichid, așa cum țineam eu minte... Nu mă mai simțeam purtat, dimpotrivă, numai umerii, umerii mei erau cei care susțineau anevoie greutatea brațelor întinse... Parcă eram turnat în bronz... De obicei, era destul să-mi desprind ușor călcâiele ca să-mi iau zborul, dar de acum picioarele nu-mi dădeau ascultare, rămâneau lipite... De ce devenisem deodată atât de greoi?

Îndoiala m-a cuprins, făcându-mi umerii de plumb. Zburasem, oare, vreodată? Nu era decât un vis, un simplu vis? Totul s-a tulburat.

M-am trezit în spinarea tatălui meu, Iosif, pe care Moșe îl chemase în mare grabă. Îmi pierdusem cunoștința. Tata cobora de pe stâncă, reușind să găsească puncte de sprijin. Odată ajunși jos, m-a sărutat. Așa era tatăl meu: oricare altul m-ar fi certat, el m-a îmbrățișat.

— Măcar ai învățat ceva astăzi.

I-am zâmbit, dar nu am înțeles imediat ce anume învățasem.

Acum știu: tocmai ieșisem din copilărie. Descălcind firele viselor și ale realității, descopeream că de o parte se afla visul, care mă făcea să zbor mai iute ca o pasăre de pradă, iar de cealaltă parte lumea adevărată, aspră, ca piatra de care era să mă strivesc.

Întrezărisem o clipă că puteam să mor. Eu! Ieșua! Moartea nu mă privea. Sigur că văzusem mortăciuni în bucătărie și în curțile fermelor, și ce dacă? Doar erau dobitoace! Din când în când, aflu că un unchi sau o mătușă s-au prăpădit, și ce dacă? Doar erau bătrâni! Eu nu eram și nu puteam fi niciodată bătrân. Nici animal, nici bătrân. Nu, eu aveam să trăiesc veșnic... Mă credeam nemuritor... Nu aveam nici o legătură cu moartea, nu vedeam putreziciunea nicăieri în trupul meu... Și totuși, cățărât pe stâncă, îi simțisem suflarea umedă pe ceafă. În lunile care au urmat, ochii mi s-au deschis, deși aș fi preferat să-i țin închiși. Nu, nu aveam puteri nemărginite. Nu, nu știam totul. Nu, poate nu eram nemuritor. Într-un cuvânt: nu eram Dumnezeu.

Căci eu cred că, la fel ca toți copiii, la început mă simțeam una cu Dumnezeu. Până la șapte ani, n-am cunoscut asprimea lumii. Mă simțeam rege, atotputernic, atotștiutor și veșnic... Copiii fericiți au obiceiul să se creadă Dumnezeu.

Să crești înseamnă să te micșorezi. Să crești înseamnă să cazi. Am învățat să fiu om în toată firea grație loviturilor, violențelor, compromisurilor și deziluziilor. Universul nu mai era încântător. Ce este un om? Pur și simplu cineva-care-nu-poate... Care-nu-poate-ști-tot. Care-nu-poate-face-tot. Care-nu-poate-să-nu-moară. Cunoașterea limitelor mele a făcut să crape găoacea copilăriei: la șapte ani, am încetat pentru totdeauna să mai fiu Dumnezeu.

În grădină domnește pacea, ca într-o noapte de primăvară oarecare. Greierii cântă de mama focului. Ucenicii mei dorm. Temerile care mă încearcă nu își găsesc ecou în văzduh.

Oare cohorta nu a părăsit încă Ierusalimul? Iuda se teme?
Hai, Iuda, vinde-mă! Dovedește-le că sunt un profet mincinos, că mă dau drept Mesia, că vreau să le smulg puterea. Învinovăște-mă. Întărește-le cele mai urâte bănuieli. Repede, Iuda, grăbește-te. Să mă prindă și să măucidă, iute.

Cum se întâmplă toate lucrurile?

Cum am ajuns aici?

Destinul mi-a fost mereu rostit de ceilalți; ei știau să descifreze pergamentul pe care stătea scris cine și ce eram, lucru care pentru mine rămânea indescifrabil. Da, întotdeauna, alții mi-au dat un diagnostic, la fel cum se dă nume unei boli.

— Ce vrei să te faci când o să fii mare?

Într-o zi, tata m-a căutat în atelier, în talașul auriu, unde, luminat de o rază de aur, visam lăsând să se scurgă printre degete rumegușul.

— Ce vrei să te faci când o să fii mare?

— Nu știu... Ca tine! Dulgher?

— Ce-ar fi să te faci rabin?

Mă uitam la el fără să înțeleg. Rabin? Rabinul din sat, Isaac, mi se părea atât de bătrân, bălângănindu-se cu barba lui mucegăită, parcă mai bătrână decât el, încât nu puteam să mă închipui astfel. Și apoi, mi se părea că nu devii rabin; ești de la bun început; te naști rabin. Eu eram născut Ieșua, Ieșua ben Iosif, Ieșua din Nazaret, de capul căruia nu-i mare lucru.

— Gândește-te bine.

Și tata a luat iar rindeaua să mai răzuiască o scândură. Eram cu atât mai uluit de ce-mi zisese cu cât la școala biblică nu trecea o zi fără ciondăneală. Dacă Moșe, Ram, Kesed

nu cereau niciodată lămuriri și înghițeau fără să crâcnească ceea ce ne dădeau de învățat, eu eram poreclit „Ieșua cel cu o mie de întrebări“. Orice precept isca un șuvoi de întrebări. De ce să nu lucrezi în ziua de Sabat? De ce să nu mănânci carne de porc? De ce Dumnezeu pedepsește, în loc să ierte? Cum răspunsurile nu mă mulțumeau, învățătorul nostru se ascundea îndărătul unui definitiv „Așa spune Legea“. Eu stăruiam: „Ce anume justifică Legea? Pe ce se întemeiază tradiția?“ Ceream atâtea lămuriri că, uneori, îmi interziceau să vorbesc ziua întreagă. Simțeam nevoia să găsesc un înțeles la toate. Eram prea însetat să știu.

— Tată, rabinul Isaac spune lucruri bune despre mine?

— Multe. Ieri-seară a venit să stea de vorbă cu mine.

Eram uimit. Cu hărțuiala mea, credeam că l-am făcut pe rabin să simtă cât de dureros de mare îi este neștiința.

— Acest om sfânt crede că nu-ți vei găsi pacea decât luând calea religioasă.

Această observație m-a impresionat mai mult decât toate. Pacea? Căutam eu pacea?

Fraza fusese pronunțată. Se învărtea în capul meu în fiecare zi: „Ce-ar fi să te faci rabin?“

La scurtă vreme, tatăl meu a murit. A căzut ca fulgerat, sub soarele de amiază, în vreme ce ducea o ladă cuiva, la celălalt capăt al satului; inima lui s-a oprit la marginea drumului.

L-am jelit vreme de trei luni nesfârșite. Frații și surorile mele și-au șters lacrimile, mama la fel, având grijă să nu ne întristeze, dar eu nu mă puteam opri, îl plângeam pe cel plecat, bineînțeles, pe tatăl cu inima mai fragilă decât lemnul pe care îl sculpta, dar sufeream mai ales pentru faptul că nu i-am spus cât de mult îl iubesc. Mai că mi-aș fi dorit să

fi zăcut la pat, în loc să moară fulgerător: măcar aş fi putut să-i spun până la ultima lui suflare cât de mult îl iubesc.

În ziua în care am încetat cu suspinele, am devenit alt om. Nu puteam întâlni pe cineva fără să-l încredinţez că îl iubesc. Cel dintâi căruia i-am trântit declaraţia mea, prietenul meu Moşe, s-a făcut vânăt la faţă.

— De ce spui tâmpenii!?

— Nu spun nici o tâmpenie. Îţi spun că te iubesc.

— Aşa ceva nu se spune!

— De ce nu?

— Ah, Ieşua, nu face pe prostul!

„Idiot, cretin, prostănac“, veneam acasă în fiecare seară cu urechile zumzăind de alte insulte. Mama încerca să-mi explice că există o lege nescrisă care te obligă să nu vorbeşti despre ce simţi.

— Care lege?

— Sfiala.

— Dar, mamă, nu trebuie să lăsăm să treacă timpul fără să le spunem că îi iubim: vor muri cu toţii, nu-i aşa?

Începea să plângă încetişor, de cum spuneam asta, mângâindu-mă pe creştet ca să-mi aline gândurile.

— Dragul meu Ieşua, nu trebuie să iubeşti prea tare. Altfel vei suferi prea mult.

— Dar eu nu sufăr. Eu sunt furios.

Căci fiecare zi aducea noi pricini de furie.

Mânia mea primea nume de femeie, Iudita, Raşela...

Iudita, vecina noastră de optsprezece ani, se îndrăgostise de un sirian; când tânărul a venit să o ceară de nevastă, părinţii fetei l-au gonit: nu voiau să-şi dea fata după un necredincios. Au închis-o pe fată în casă. După o săptămână, Iudita s-a spânzurat.